

Nekst AS
Att:
Magnus Thingnesgate 1
6905 FLORØ

Nekst AS - Tilsagn om utviklingstillatelse

1. Innledning

Fiskeridirektoratet viser til søknad om utviklingstillatelse fra Nekst AS (heretter «Nekst» eller «søker») 6. oktober 2016. Nekst søkte om 16 utviklingstillatelse for realisering av konseptet «Havliljen». Den 19. oktober 2018 ga Fiskeridirektoratet avslag på 14 av de 16 omsøkte tillatelsene. Nærings- og fiskeridepartementet opprettholdt avslaget i vedtak 11. november 2019. Vi viser for øvrig til sakens dokumenter.

Fiskeridirektoratets vedtak følger nedenfor i punkt 2. Videre følger en beskrivelse av saksforløp og gjennomgang av søknaden i punkt 3 og punkt 4. I punkt 5 blir regelverket som danner grunnlag for vurderingene gjennomgått. Fiskeridirektoratets vurdering av søknaden følger under punkt 6. Herunder fremgår målkriterier for prosjektet og plan for kunnskapsdeling i punkt 6.9 og 6.10. I punkt 7 gjøres det vurderinger knyttet til miljø. Punkt 8 og punkt 9 omhandler henholdsvis oppfølging av prosjektet og klageadgangen på vedtaket.

2. Fiskeridirektoratets vedtak

Med hjemmel i laksetildelingsforskriften §§ 22, 23, 23b og 28b, gir Fiskeridirektoratet Nekst AS tilsagn om to utviklingstillatelse à 780 tonn maksimalt tillatt biomasse. Tillatelsene gis med en varighet på 10 år fra lokalitet er klarert og tillatelsesdokument er utstedt.

Vedtaket er fattet med følgende vilkår:

- Det er en forutsetning for å ta tilsagnet i bruk at lokalitet er klarert og tillatelsesdokument er utstedt.

- Utviklingstillatelsene skal drives i henhold til søknad og det som er beskrevet i vedtaket her. Tillatelsene kan kun benyttes i Havlilje-konseptet. Dette gjelder frem til eventuell konvertering, jf. laksetildelingsforskriften § 23c.
- Biomasse fra utviklingstillatelseter kan ikke benyttes på lokaliteter som ikke er klarert for utviklingstillatelseter. Utviklingstillatelseter er tillatelseter som er tildelt til særlige formål, og kan ikke inngå i en selskapsbiomasse med ordinære, kommersielle matfiskstillatelseter, eller i konsernbiomasse, jf. akvakulturdriftsforskriften §§ 47 flg.

Nekst er selv ansvarlig for å innhente de nødvendige offentlige tillatelseter før tilsagnet tas i bruk. Dette omfatter lokalitetsklarering, jf. laksetildelingsforskriften kap. 6. Fiskeridirektoratet tar ikke stilling til hvorvidt det er nødvendig å søke om tillatelse fra andre eller flere sektormyndigheter enn myndighetene som normalt behandler søknader om tillatelse til akvakultur.

3. Saksforløp

Nekst søkte 7. oktober 2016 om 16 utviklingstillatelseter til utvikling av konseptet «Havliljen».

Fiskeridirektoratet gav i brev 27. april 2018 tilbakemelding om at konseptet under sterk tvil falt inn under ordningen med utviklingstillatelseter.

Direktoratet fattet vedtak med avslag på 14 av de 16 omsøkte tillatelsene 19. oktober 2018, og ga tilbakemelding om at direktoratet ville gå videre med behandling av søknaden oppad begrenset til to tillatelseter.

Nekst klaget på vedtaket 16. november 2018. I klagen nedjusterte Nekst antallet omsøkte tillatelseter til åtte.

Nærings- og fiskeridepartementet avslo klagen i vedtak 11. november 2019.

Fiskeridirektoratet har etter dette hatt dialog med søker om kunnskapsdeling og målkriterier.

4. Konseptet

Konseptet består av merder med flytekrage, notpose, tilhørende rammefortøyning og en sentral fôrflåte. Søker påpeker at konseptet skiller seg fra tradisjonelle oppsett på grunn av muligheten for nedsenking. Nedsenkingen skal gjøres med en bunnfast vinsj.

Merden skal til enhver tid ha positiv oppdrift.

Merden skal utformes med en stiv rammekonstruksjon som også skal inneholde flyteelement og en integrert luftkuppel slik at fisken skal kunne justere svømmeblæren når det er behov for dette. Hver merd skal ha en diameter på omtrent 50 meter, og notens dybde skal være omtrent 30 meter. Videre skal merden ha dobbel not med tak, og dette skal spiles ut med en meters avstand mellom nøtene ved bruk av en bunnring, stavtauenes opplagring i senter-ringen og wire til vinsjen på sjøbunnen. Søker skal

utvikle strekkstag som skal integreres i noten for å overføre krefter mellom vinsjen og flytekragen. Drift- og styringssystem for vinsjen skal kobles opp mot flåten, som igjen skal kunne overstyres fra et sentralt kontrollrom. Den bunnfaste vinsjen skal drives av en elektrisk motor med reduksjonsgir og kompensere linestrekkingen fortløpende, eksempelvis ved varierende påvirkning fra strøm slik at bevegelsene til merden er akseptable og utspilingen til enhver tid er optimal. Det skal installeres to vinsjer per merd for å sikre redundans. Endelig skal søker utvikle en AUV (Autonomous Underwater Vehicle) for kontinuerlig inspeksjon av noten og fisken, og for overvåking av parametere for vannkvalitet.

Havliljen skal kunne driftes i både hevet- og senket tilstand. I utgangspunktet skal anlegget driftes i hevet tilstand, men Neksst skal i startfasen drifte merden i neddykket tilstand så langt det er mulig. Søker planlegger at merden skal senkes til omtrent 20 meter ved økt risiko for lusepåslag og når den signifikante bølgehøyden overstiger 3 meter.

Anlegget skal dimensjoneres for en maksimal signifikant bølgehøyde på 5 meter og en maksimal strømhastighet på 1 meter per sekund i både overflate og neddykket tilstand.

5. Regelverk

Bestemmelser om utviklingstillatelse og hjemmel for tildeling finnes i forskrift om tillatelse til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) kapittel 5. Fiskeridirektoratet viser spesielt til følgende utdrag:

§ 22. Særlige formål

(...)

Akvakultur av matfisk til utvikling skal bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode.

(...)

§ 23. Generelle vilkår for tildeling og fornyelse

Fiskeridirektoratet kan gi tillatelse til og fornyelse av tillatelse til akvakultur av matfisk til særlige formål etter en faglig vurdering. Varighet av tillatelse til særlige formål fastsettes etter en konkret behovsvurdering. (...) Utviklingstillatelse gis for inntil 15 år.

For tidsbegrensede tillatelser skal søknad om forlengelse være Fiskeridirektoratets regionkontor i hende minimum ett år før tillatelsen går ut (...).

§ 23b. Særskilte tildelingsvilkår for tillatelse til utvikling

Søker kan få tildelt tillatelse til akvakultur av matfisk til prosjekter som kan bidra til å utvikle teknologi og som innebærer betydelig innovasjon og betydelige investeringer. Formålet er å legge til rette for at ny kunnskap, eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring kan brukes til å utvikle teknologi som kan bidra til å løse en eller

flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor, blant annet ved konstruksjon av prototyper og testanlegg, industriell design, utstyrsinstallasjon og fullskala prøveproduksjon.

Utviklingsarbeidet skal skille seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi på akvakulturområdet som er i alminnelig kommersiell bruk og kan ikke bare være en naturlig videreføring av det som er benyttet tidligere.

Søker skal dokumentere hvordan virksomheten vil ivareta den faglige kompetansen som er nødvendig for å oppfylle formålene i § 1 og § 22, herunder kompetansekrav gitt i forskrift 17. juni 2008 nr. 822 om drift av akvakultur § 6. Prosjektet må inneha relevant faglig kompetanse for å gjennomføre prosjektet.

Utviklingsprosjektet skal dokumenteres på en metodisk forsvarlig måte. Kunnskapen skal deles slik at den kommer hele næringen til gode.

Ved tildeling av tillatelse skal det fastsettes, etter dialog med søker, hvordan innehaver av tillatelsen skal rapportere til Fiskeridirektoratet om fremdriften i utviklingsprosjektet. Det skal fastsettes målkriterier for når prosjektet anses gjennomført.

Det skal fastsettes en varighet for tillatelsen. Ved vurdering av varighet av tillatelsen, skal tidsperspektivet for utviklingsaktiviteten tillegges vekt.

(...)

§ 28b. Maksimal tillatt biomasse per tillatelse til særlige formål

Maksimal tillatt biomasse per tillatelse fastsettes etter en konkret vurdering hvor det blant annet skal tas hensyn til søkers behov. Maksimal tillatt biomasse per tillatelse skal ikke overstige 780 tonn (...).

(...)

Ved avgrensning av tillatelse til utvikling, skal det blant annet tas hensyn til hva som er nødvendig for å kunne gjennomføre prosjektet.

Ved avgrensning av tillatelse til akvakultur av matfisk til særlige formål skal det ikke tas hensyn til innehavers behov for økonomisk utbytte som følge av salg av ordinær matfisk. Denne bestemmelsen gjelder ikke for tillatelser til utvikling.

§ 23c. Konvertering av utviklingstillatelse

Fiskeridirektoratet kan etter søknad gi tillatelse til at en utviklingstillatelse kan konverteres til en ordinær tillatelse til akvakultur av matfisk i sjø. Søknaden kan kun innvilges dersom målkriteriene som er fastsatt for prosjektet er oppfylt. Søknad om konvertering må være Fiskeridirektoratet i hende senest 6 måneder før utviklingstillatelsen går ut. Fiskeridirektoratet kan gi oppreisning for fristoverskridelse.

Ved tildeling av ordinær tillatelse til akvakultur av matfisk i sjø, skal det betales vederlag til statskassen på kroner 10 millioner. Vederlaget skal justeres i tråd med konsumprisindeksen fra denne forskrifts ikrafttredelse og frem til konverteringstidspunktet. Betaling må skje innen 90 dager (inkludert helligdager) etter endelig forvaltningsvedtak om tilsagn om kommersiell tillatelse. Dersom vederlaget ikke

betales innen fristen, faller tilsagnet bort. Fiskeridirektoratet kan i særlige tilfeller gi oppreisning for fristoverskridelse.

Den ordinære tillatelsen til akvakultur av matfisk i sjø kan ikke tas i bruk før vederlaget er betalt.

§ 28b. Maksimalt tillatt biomasse per tillatelse til særlige formål

Maksimal tillatt biomasse per tillatelse fastsettes etter en konkret vurdering hvor det blant annet skal tas hensyn til søkers behov. Maksimal tillatt biomasse per tillatelse skal ikke overstige 780 tonn (...).

(...)

Ved avgrensning av tillatelse til utvikling, skal det blant annet tas hensyn til hva som er nødvendig for å kunne gjennomføre prosjektet.

Ved avgrensning av tillatelse til akvakultur av matfisk til særlige formål skal det ikke tas hensyn til innehavers behov for økonomisk utbytte som følge av salg av ordinær matfisk. Denne bestemmelsen gjelder ikke for tillatelser til utvikling.

6. Fiskeridirektoratets vurdering

6.1. Innledning

Det følger av laksetildelingsforskriften §§ 23 og 23b at avgjørelsen av om det skal innvilges utviklingstillatelser beror på en skjønnsmessig, faglig vurdering. Retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelse¹ slår fast at det er opptil forvaltningens skjønn å vurdere prosjektet og om kriteriene for tildeling er oppfylt. Søker har ikke rettskrav på å få tildelt utviklingstillatelse selv om prosjektet innebærer betydelige investeringer og betydelig innovasjon. Det stilles strenge krav for å få tildelt utviklingstillatelser.

Hovedformålet med tillatelser til akvakultur av laks, ørret og regnbueørret til utviklingsformål er å bidra til å utvikle teknologi som kommer akvakulturnæringen til gode, jf. laksetildelingsforskriften § 22 annet ledd. Ifølge retningslinjene er formålet også å stimulere til økt bærekraft, ønsket omstilling og innovasjon og økt samlet verdiskaping i næringen. Videre skal utviklingstillatelser legges til rette for et teknologiløft i næringen ved at det gis akvakulturtillatelser til prosjekter som innebærer utvikling av nye teknologiske løsninger.

6.2. Teknologeutvikling

Utviklingstillatelser kan tildeles prosjekter som kan bidra til å «*utvikle teknologi*», jf. laksetildelingsforskriften §22 annet ledd. Retningslinjene presiserer at ordningen er avgrenset til produksjonsteknologisk utstyr.

¹ Retningslinjer for behandling av søknader om utviklingstillatelse til oppdrett av laks, ørret og regnbueørret, Nærings- og fiskeridepartementet

Nekst sitt omsøkte prosjekt innebærer utvikling av et nedtrekkbart akvakulturanlegg for eksponerte lokaliteter prosjektert for lengre tids drift under vann. Konseptet er direkte knyttet til produksjonen av fisk, og er derfor produksjonsteknologisk utstyr.

6.3. Prosjektets bidrag til å løse miljø- og arealutfordringen

Utviklingstillatelsene skal legge til rette for utvikling av teknologi som kan bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor, jf. laksetildelingsforskriften § 23b første ledd. Ifølge retningslinjene vil dette blant annet kunne dreie seg om utvikling av oppdrettsanlegg som kan brukes lenger til havs og innerst i fjorder. Dette kan bidra til at tidligere uegnede arealer kan benyttes til oppdrett og at arealutnyttelsen i kystsonen totalt sett kan bli mer effektiv.

Slik Fiskeridirektoratet ser det, vil et konsept som er prosjektert for utaskjærs miljøforhold etter sin art gjøre nye arealer tilgjengelig for akvakulturvirksomhet. Anlegget skal kunne trekkes ned ved krevende miljøforhold. Ved å trekke anlegget ned under bølgekreftene er det etter Fiskeridirektoratets vurdering rimelig å anta at risiko for totalhavari vil reduseres og at sannsynligheten for rømming på bakgrunn av dette er noe lavere enn ved tilsvarende anlegg som ligger i overflaten.

Nekst vil sette ut stor fisk i anlegget, slik at det ikke skal gjennomføres notskift i løpet av en produksjonssyklus, samt at det vil bli gjennomført færre arbeidsoperasjoner i anlegget. Etter Fiskeridirektoratets vurdering beror dette på den driftsmodellen Nekst legger opp til og har ikke så mye å gjøre med utviklingen av anleggsteknologien. På den andre siden har Nekst redusert rømmingsrisikoen knyttet til bruk av liten fisk i utsettene, samt kortet ned produksjonssyklusen i tid og dermed også redusert rømmingsrisikoen noe på denne måten. Fiskeridirektoratet legger derfor begrenset med vekt på dette hensynet. Fiskeridirektoratet finner likevel at konseptet i tilstrekkelig grad kan bidra til å løse utfordringene næringen står overfor. Direktoratet har ved vurderingen i hovedsak lagt vekt på bidraget til å løse næringens arealutfordringer.

6.4. Betydelig innovasjon

Det fremgår av laksetildelingsforskriften § 23b første ledd at utviklingstillatelser kun kan tildeles prosjekter som innebærer «*betydelig innovasjon*». Det er videre presisert i laksetildelingsforskriften § 23b annet ledd at utviklingsarbeidet skal skille seg vesentlig fra tidligere kunnskap og teknologi på akvakulturområdet som er i alminnelig kommersiell bruk. Ifølge retningslinjene skal det ved vurderingen tas utgangspunkt i definisjonen av utviklingsarbeid. Retningslinjene viser til Statistisk Sentralbyrå (SSB) sin definisjon av utviklingsarbeid som: «*...systematisk virksomhet som anvender eksisterende kunnskap fra forskning eller praktisk erfaring, og som er rettet mot: å framstille nye eller vesentlig forbedrede materialer, produkter eller innretninger.*» Teknologien som utvikles må altså være ny eller vesentlig forbedret i forhold til det som er i alminnelig kommersiell bruk på akvakulturområdet.

Søker trekker frem nyhetsverdien av vinsjinnretningen i dette konseptet, og vinsjinnretningen vil medføre betydelige endringer i både form og funksjon på øvrige komponenter sammenlignet med ordinære anlegg. Fiskeridirektoratet kjenner ikke til at en slik løsning er prøvd tidligere i akvakulturnæringen, i hvert fall ikke i Norge. Flere av de andre elementene i konseptet skiller seg, i varierende grad fra tradisjonell teknologi. Dobbel not er for øvrig ikke nytt, men utspilingssystemet i dette konseptet fremstår som nytt.

Luftkuppelen er også ny, og i Havliljen skal den være integrert i en stiv flyter og ikke som en egen komponent med egen respons. Fiskeridirektoratet finner at kombinasjonen av de ulike komponentene, og konseptets utforming som helhet oppfyller kravet til nyhetsverdi i tilstrekkelig grad.

Det videre spørsmålet blir om konseptet innebærer en forbedring sammenlignet med alminnelig kommersiell teknologi.

Slik Fiskeridirektoratet ser det fremstår måten de ulike komponentene er utformet og fungerer i samspill som en forbedring sammenlignet med tidligere utprøvede teknikker for nedsenkede anlegg.

Havliljen presenteres som en «offshore –teknologisk» løsning for oppdrett av postsmolt. Det er noe uklart for Fiskeridirektoratet om søker i denne sammenheng mener at konseptet skal tas i bruk «offshore», eller om det er bygget etter teknologisk inspirasjon fra olje- og gassvirksomhet. Anlegget skal dimensjoneres for en signifikant bølgehøyde på 5 meter. Etter Fiskeridirektoratets vurdering er ikke dette mer eksponert enn noen av de mer eksponerte lokalitetene som er i drift i dag med kommersielt tilgjengelig utstyr. Konseptet kan etter dette ikke benyttes på lokaliteter som ligger offshore, og åpner ikke for utnyttelse av disse arealene. Direktoratet legger likevel til grunn at konseptet kan bidra til at lokaliteter som ligger i yttergrensen av hva alminnelige kommersielle anlegg tåler, i større grad kan benyttes til akvakultur. Konseptet fremstår dermed som en forbedring med hensyn til potensiale for arealutnyttelse, sammenlignet med kommersiell teknologi.

Søker peker på en rekke forhold som skal bidra til økt rømmingssikkerhet.

Anlegget skal blant annet senkes ned i vannmassene for å unngå bølgesonen hvor bølgeenergien er størst. Etter direktoratets vurdering vil dette i utgangspunktet redusere risiko for rømming som en følge av havari ettersom anlegget ikke eksponeres for de samme kreftene i dypet som i overflaten. På den andre siden er det rimelig å anta at grensetilstand hvor merdene flyter i overflaten blir dimensjonerende. Anlegget må kunne motstå i en slik grensetilstand uten at fisk rømmer, men måten anlegget skal opereres på tilsier en lavere risiko for rømming. Forutsatt at anlegget fungerer som tilsiktet vurderer Fiskeridirektoratet at nedsenkning av anlegget kan bidra til økt rømmingssikkerhet. Den doble noten vil utgjøre en ekstra barriere med hensyn til rømmingsrisiko. Fiskeridirektoratet legger videre til grunn at anlegget skal oppfylle kravene til dimensjonering og utforming i NYTEK – forskriften.

I tradisjonelle akvakulturanlegg er det ofte under operasjoner med håndtering av not og/eller flytting av fisk at hull i noten oppstår og/eller oppdages. I dette prosjektet skal søker unngå en rekke arbeidsoperasjoner i forbindelse med avlusning. Dette vil etter direktoratets vurdering bidra til å redusere risikoen for rømming.

Fiskeridirektoratet vurderer at konseptet samlet sett vil bidra til å redusere risikoen for rømming av fisk.

Et neddykket anlegg vil også kunne holde fisken under det såkalte lusebeltet nær vannoverflaten og på den måten kunne begrense lusepåslaget. Dette forutsetter enten konstant nedsenket produksjon eller at merden senkes ned forut for spredning av lakselus i området. Neste vil ha konstant nedsenket produksjon i startfasen og senere nedsenket basert på trusselbildet. Etersom det er noe uavklart hvor stor del av driften som skal gjøres nedsenket legger Fiskeridirektoratet begrenset med vekt på dette momentet.

For at Fiskeridirektoratet skal kunne vurdere om kravene som oppstilles i forskriften er oppfylt, må søker levere tilstrekkelig dokumentasjon på den teknologien som skal utvikles i konseptet. I denne vurderingen vil det tas hensyn til at det alltid er usikkerhet ved et utviklingsarbeid, men at det likevel må sannsynliggjøres at den omsøkte teknologien kan realiseres for at innovasjonspotensialet skal vurderes som tilstrekkelig høyt. Det er ikke tilstrekkelig med konseptskisser og vage beskrivelser. Det kan naturligvis ikke kreves dokumentasjon av samtlige fastsatte detaljer i konseptet, men det må forventes et visst nivå på innledende analyser som viser at konseptet kan realiseres for å oppfylle formålet med et tilstrekkelig teknisk sikkerhetsnivå. Kravene til dokumentasjon må vurderes konkret for hver søknad. Kompleksitet og risiko er forhold ved prosjektet som kan heve kravene til dokumentasjon. Praksisen er opprettholdt av Nærings- og fiskeridepartementet.

Nekst har fremlagt et prosjekteringsgrunnlag der de redegjør for NS-9415:2009 sin anvendelighet på produksjonsenheten. Neste har også vist til klasseregelverket fra DNV GL når det gjelder den bunnfaste vinsjen. Alt strukturelt stål skal dimensjoneres i henhold til NS-EN 1993-1-1, Eurokode 3.

Havliljen fremstår som særlig utsatt for dynamisk påkjenning og utmattingskade da flyteren er utformet som en slank og stiv rammekonstruksjon. Fiskeridirektoratet har også stilt spørsmål om notposens kapasitet da den vil måtte håndtere relativt store laster fra nedtrekket og den konstante oppdriften. Begge disse utfordringene har søker til dels redegjort for i bilag fra Aquastructures AS, Marine Construction AS og Maritime Engineering AS, men det anbefales her naturlig nok videre og mer detaljerte analyser for å kunne kvittere ut for de ulike grensetilstandene som må sjekkes.

ABB har redegjort for vinsjteknologiens modenhet gjennom en «TRL assessment». Det fremgår av dokumentet at teknologien kan være klar for uttesting gitt at alle utfordringer som oppstår i det marine miljøet håndteres med tilstrekkelig sikkerhetsmargin.

Fiskeridirektoratet har foretatt en konkret helhetsvurdering av prosjektet. Nyhetsverdien i konseptet samt potensialet for å bidra til å løse næringens utfordringer når det gjelder tilgjengelig areal er særlig vektlagt ved vurderingen. Prosjektet er underbygget med relevant og tillitvekkende dokumentasjon fra både søker og leverandører, og som holder den kvaliteten som direktoratet forventer på søknadstidspunktet. Prosjektet befinner seg i nedre grense av «betydelig innovasjon», men Fiskeridirektoratet finner likevel under noe tvil at vilkåret er oppfylt, jf.

laksetildelingsforskriften § 23b første ledd.

6.5 Betydelige investeringer

Det er et vilkår for tildeling av utviklingstillatelser at det omsøkte prosjektet innebærer «*betydelige investeringer*», jf. laksetildelingsforskriften § 23b første ledd. Ordlyden gir en klar anvisning på at de estimerte prosjektinvesteringene må være av en vesentlig størrelse. I tilknytning til dette vilkåret er det i retningslinjene presisert at ordningen med utviklingstillatelser som utgangspunkt omfatter de store prosjektene som næringen ikke vil og/eller kan ta risikoen ved å realisere på egenhånd. Det fremgår av retningslinjene at det i vurderingen av hva som er en betydelig investering kan tas hensyn til den reelle størrelsen av investeringen. Det er ifølge retningslinjene også en viss adgang til å ta hensyn til søkers evne til å foreta investeringene.

Nekst søkte opprinnelig om 16 tillatelser som skulle fordeles over fire anlegg og to lokaliteter. I vedtak datert 19. oktober 2018 avslo Fiskeridirektoratet søknaden hva gjaldt 14 av de 16 omsøkte tillatelsene. Nærings- og fiskeridepartementet opprettholdt avslaget i vedtaket 11. november 2019. Ved vurderingen av om søknaden oppfylder vilkåret om betydelige investeringer tar Fiskeridirektoratet derfor utgangspunkt i en tildeling av to tillatelser.

I søknaden var kostnadene for Havliljen oppgitt å være rundt 900 millioner kroner. Herunder var fabrikkasjon og installasjon beregnet til 438,9 millioner kroner og sjøanlegg til 331,3 millioner kroner. Tilpasset flåte ble oppgitt til i underkant av 87 millioner kroner, «diverse» med ca. 31 millioner kroner og engineering og utvikling med ca. 34 millioner kroner. I tillegg til de nevnte investeringskostnadene oppga søker at tilpasset brønnbåt ville koste ca. 350 millioner kroner, samt at søker planla å investere 2 til 2,5 milliarder kroner i et landbasert anlegg i Florø.

Fiskeridirektoratet foretok en gjennomgang av økonomien i prosjektet i det delvise avslaget 19. oktober 2018. Gjennomgangen ble foretatt for å vurdere om økonomien i prosjektet kunne ha betydning for hvor mange tillatelser som kunne tildeles prosjektet, jf. laksetildelingsforskriften § 28b. Fiskeridirektoratet la i hovedsak Nekst sine egne beregninger til grunn for vurderingen, med unntak for søkers anslag for laksepris. Nekst klaget på avgjørelsen, blant annet med henvisning til økonomien i prosjektet. Nærings- og fiskeridepartementet opprettholdt Fiskeridirektoratets vedtak, og Nekst har ikke sendt inn oppdatert informasjon. Vi finner på denne bakgrunn at tallene departementet la til grunn ved vurderingen av klagen, ikke er bestridt av Nekst og kan legges til grunn ved vurderingen av om prosjektet oppfylder vilkåret om «*betydelige investeringer*».

Departementet la til grunn at investeringskostnadene ved bygging av én merd vil være på om lag 217 millioner kroner, mens for to merder vil investeringskostnadene utgjøre om lag 325 millioner kroner. Departementet opprettholdt avslaget for 14 av de 16 omsøkte tillatelsene. Det er plass til to tillatelser à 780 tonn MTB i en enhet, og Fiskeridirektoratet legger etter dette til grunn investeringskostnadene for bygging av en enhet i den videre vurderingen.

Markedsprisen på kommersielle tillatelser er minimum 152 millioner kroner per tillatelse. Dette baserer vi på avholdt auksjon av kapasitetsvekst i juni 2018 der gjennomsnittsprisen var vel 195 000 pr. tonn biomasse. Ettersom utviklingstillatelsene kan konverteres til alminnelige tillatelser mot et vederlag på 10 millioner kroner, hvis prosjektet tilfredsstiller de forhåndsfastsatte målkriteriene, vil rabatten av en konvertert utviklingstillatelse utgjøre minimum 142 millioner kroner pr. tillatelse.

Markedsprisen for 1560 tonn MTB er etter dette ca. 304 millioner kroner. Ved å trekke fra vederlaget, vil markedsverdien være 284 millioner kroner, som isolert sett er en del høyere enn de beregnede investeringskostnadene.

Fiskeridirektoratet har sett på investeringskostnadene i prosjektet ved bygging av én enhet, opp mot investeringer i næringen. I vurderingen har vi tatt utgangspunktet i Fiskeridirektoratets statistikkundersøkelse og opplysninger om årlige investeringer (kjøp av varige driftsmidler). Fiskeridirektoratet baserer sin vurdering på gjennomsnittlig investeringskostnad i næringen de siste tre årene. Nekt sin investeringskostnad på 217 millioner kroner utgjør 6,8 % av de samlede investeringene i næringen.

Fiskeridirektoratet har etter en samlet vurdering kommet til at konseptet «Havliljen» innebærer «betydelige investeringer», jf. laksetildelingsforskriften § 23b første ledd.

6.6. Oppfyllelse av kompetansekrav

Det følger av laksetildelingsforskriften § 23b tredje ledd at: «*Søker skal dokumentere hvordan virksomheten skal ivareta den faglige kompetansen som er nødvendig for å oppfylle formålene i § 1 og § 22, herunder kompetansekrav gitt i gitt i forskrift 17. juni 2018, nr. 822 om drift av akvakultur § 6. Prosjektet må inneha relevant faglig kompetanse for å gjennomføre prosjektet.*»

Det følger videre av retningslinjene at «*(s)øker må dokumentere i søknaden at personer med tilstrekkelig kompetanse er engasjert i prosjektet slik at prosjektet styres på en forsvarlig måte.*»

6.7. Prosjektdeltakere

Aktør	Rolle
ABB AS	Leverandør
Fishguard	Fiskehelsetjenester
Marine Construction	Hovedsamarbeidspartner og leverandør
Maritime Engineering	Konsulentfirma
Nekst	Hovedsøker
RGI Inc.	Logistikk og system
Risnes Marine Craft AS	Leverandør
Rostein	Brønnbåt
Rådgivende Biologer	Samarbeidspartner miljøovervåkning

Dokumentasjonen som er fremlagt i forbindelse med søknaden, og særlig den som kommer fra leverandørene, belyser blant annet en rekke problemstillinger knyttet til strukturell integritet som Fiskeridirektoratet anser som essensielle. Dokumentasjonen til søknaden holder et tillitvekkende faglig nivå, og Fiskeridirektoratet finner etter en samlet vurdering at kravet til kompetanse er ivaretatt i prosjektet.

6.8. Antall tillatelser

Fiskeridirektoratet fant i vedtaket om delvis avslag 19. oktober 2018 at det for uttesting av teknologien, vil være tilstrekkelig med tildeling av to tillatelser à 780 tonn MTB, for at søker skal kunne gjennomføre det omsøkte prosjektet. Det ble ved vurderingen lagt noe vekt på økonomien i prosjektet. Vedtaket ble som nevnt opprettholdt av Nærings- og fiskeridepartementet 11. november 2019.

Fiskeridirektoratet har ikke funnet grunn til å endre denne vurderingen ved den endelige behandlingen av søknaden. Fiskeridirektoratet opprettholder derfor vurderingen av at det er tilstrekkelig at Nekst tildeles to tillatelser på 780 tonn MTB, jf. laksetildelingsforskriften § 28b.

6.9. Varighet

Utviklingstillatelser kan gis for inntil 15 år, jf. laksetildelingsforskriften § 23 første ledd. Varighet av tillatelse til særlige formål skal fastsettes etter en konkret behovsvurdering. Ved vurdering av varighet for utviklingstillatelser skal tidsaspektet for utviklingsaktiviteten tillegges vekt, jf. § 23b sjette ledd. Ifølge retningslinjene vil varigheten bero på det konkrete prosjektet og hvor lang tid som er nødvendig for å utvikle prosjektet og foreta uttesting. Det følger videre at prosjekter kan innebære blant annet konstruksjon av prototyper og testanlegg og fullskala prøveproduksjon.

Nekst søkte om ti års varighet av tillatelsene. Det går fram av prosjektplanen Nekst sendte inn 10. februar 2020, at fisken skal slaktes ut i løpet av vinteren 2025. Nekst har imidlertid ikke endret på den omsøkte varigheten av tillatelsene. Fiskeridirektoratet legger videre til grunn at utviklingsprosjekter kan bli forsinket og at Nekst av ulike grunner kan ønske å gjennomføre flere produksjonssykluser i anlegget. Fiskeridirektoratet finner derfor grunnlag for å gi tillatelsene en varighet på ti år. Tilsagn om utviklingstillatelser kan ikke tas i bruk før lokaliteten er klarert og tillatelsesdokument er utstedt. Det vil si at varigheten av tillatelsen begynner å løpe når tillatelsesdokumentet er utstedt.

Fiskeridirektoratet viser for øvrig til at det kan søkes om forlengelse av tillatelsene, jf. laksetildelingsforskriften § 23. En eventuell søknad om forlengelse, må være Fiskeridirektoratet i hende minimum ett år før tillatelsen utløper.

6.10. Målkriterier

I henhold til laksetildelingsforskriften § 23b femte ledd skal det ved tildeling av tillatelse fastsettes hvordan innehaver av tillatelsen skal rapportere fremdriften i

utviklingsprosjektet til Fiskeridirektoratet. Det skal også fastsettes målkriterier for når prosjektet anses gjennomført. Fiskeridirektoratet har fastsatt målkriteriene i tabellen nedenfor etter dialog med søker. Alle leveransene som er nevnt i målkriteriene er fra Nekst til Fiskeridirektoratet.

For ordens skyld opplyser direktoratet om at dersom Nekst mener at enkelte opplysninger som leveres skal unntas offentligheten, herunder opplysninger underlagt lovbestemt taushetsplikt vedrørende selskapet eller selskapets leverandører, skal det gjøres særskilt oppmerksom på dette, samt leveres en offentlig versjon av den aktuelle leveransen.

Målkriterie	Leveranse	Kunnskapsdeling	
Formidling			
1.1	Prosjektet skal utarbeide en hensiktsmessig plattform for deling av kunnskap og erfaringer.	Prosjektet skal informere Fiskeridirektoratet når plattformen er i drift.	Prosjektet skal vedlikeholde plattformen i henhold til vilkåret om kunnskapsdeling.
Fakta			
1.2	Prosjektet skal utarbeide et fakta-ark med nøkkelinformasjon om prosjektet.	Fakta-arket skal i det minste inneholde informasjon om hoveddimensjoner, funksjonalitet, milepæler og leverandører.	Fakta-arket skal publiseres.
Verifikasjon			
2.1	Det skal gjennomføres en tredjeparts designverifikasjon av anlegget for å sikre at prosjekteringen er i henhold til forutsetningene, gjeldende regelverk, funksjonskrav og beskrivelser som fremgår i søknaden. Verifikasjonen skal baseres på designrapporter, tegninger, uavhengige beregninger, modellforsøk. Omfanget vurderes etter kvalitative risikovurderinger i dialog	En verifikasjonsrapport skal leveres til Fiskeridirektoratet.	Prosjektet skal gi en kortfattet beskrivelse av prosessen.

	med nevnte tredjepart. Tredjepart skal ha nødvendig kompetanse og erfaring til å utføre en verifikasjon av konseptet.		
Endringer			
2.2	Prosjektet skal registrere eventuelle designendringer fra forrige generasjon i et register og begrunne disse. Betydningsfulle erfaringer fra prosjektering og utførelse som fører til endringer skal også registreres.	Registeret sammenfattes i en rapport og leveres kvartalsvis til Fiskeridirektoratet.	Rapportene skal publiseres fortløpende.
Utførelse			
3.1	Utførelse av konstruksjonsdeler, hovedkomponenter og annet nødvendig utstyr, samt sammensetningen av disse skal følges opp av tredjepart for å sikre at anlegget er bygget i henhold til relevant regelverk. Tredjepart skal ha kompetanse på relevante fagfelt.	En bekreftelse fra tredjepart på at anlegget er bygget i henhold til spesifikasjoner skal leveres til Fiskeridirektoratet.	Prosjektet skal gi en kortfattet beskrivelse av utførelsen.
Dokumentasjon			
3.2	Leverandører skal ved ferdigstillelse utstede nødvendige sertifikater og sertifiseringsbevis i henhold til NYTEK-forskriften.	Sertifikater og sertifiseringsbevis leveres i forbindelse med anleggssertifikat.	
Funksjonstest			
4.1	Før anlegget tas i bruk skal en funksjonstest gjennomføres	Testperioden skal avsluttes med en rapport som beskriver resultatene og eventuelle forslag til forbedringer. Rapporten skal leveres til Fiskeridirektoratet.	Rapporten skal publiseres.
Sertifikat			

5.1	Før anlegget kan benyttes til akvakultur skal det foreligge et anleggssertifikat i henhold til NYTEK-forskriften.	Anleggssertifikatet rapporteres til Fiskeridirektoratet på kjent måte.	
Driftsprogram			
6.1	Prosjektet skal senest 2 måneder før utsett av fisk fremlegge et program for å kunne dokumentere resultater i driftsfasen. Programmet skal beskrive hvilke målinger og parametere som vil inngå og hvordan denne kunnskapen kan benyttes i det videre.	Programmet skal leveres til Fiskeridirektoratet som skal godkjenne og kunne påvirke programmet.	Programmets innholdsfortegnelse skal publiseres.
Produksjon			
7.1	Prosjektet skal dokumentere alle produksjonssyklusene fra utsett til slakt i prosjektperioden. Produksjonen skal dokumenteres i henhold til driftsprogrammet (6.1)	Det skal leveres halvårlige sammendragsrapporter til Fiskeridirektoratet i henhold til avtalte driftsprogram.	Sammendragsrapportene skal publiseres.
Sluttrapport			
8.1	Prosjektet skal utarbeide en sluttrapport før eventuell søknad om konvertering. Rapporten skal inneholde en evaluering av prosjektet med basis i resultatene fra driftsprogrammet samt eventuelle interne suksesskriterier. Erfaringer fra drift som vil føre til endrede prosedyrer eller vesentlige designendringer skal inkluderes.	Rapporten skal leveres til Fiskeridirektoratet	Rapporten skal publiseres.

6.11. Dokumentasjon og kunnskapsdeling

Etter laksetildelingsforskriften § 23b fjerde ledd er det en forutsetning for tildeling av utviklingstillatelse at utviklingsprosjektet dokumenteres på en metodisk forsvarlig måte og at kunnskapen fra prosjektet deles slik at den kommer hele næringen til gode.

Fiskeridirektoratet legger til grunn at Nektst i utgangspunktet skal gjøre all informasjon fra prosjektet offentlig tilgjengelig før utløpet av prosjektperioden. For at kunnskapen skal kunne deles er det avgjørende at alle utviklingstrinn og de ulike elementene i prosjektet dokumenteres på en standardisert og anerkjent måte slik at andre kan dra nytte også av enkelte mindre deler av prosjektet².

Fiskeridirektoratet ønsker at involverte kunnskaps-/forskningsinstitusjoner tar del i datainnsamlingen og utviklingsarbeidet utover det som er nevnt i punkt 6.9, og publiserer resultatene.

Det fremgår av retningslinjene til laksetildelingsforskriften § 23b fjerde ledd at dersom det er aktuelt å søke om patentering for enkelte deler av eller hele prosjektet, kan det settes en frist for når det senest må være søkt om patentering, for å sikre at kunnskapen kommer andre til nytte. Fiskeridirektoratet setter frist for å søke patentering for hele eller enkelte deler av prosjektet. Fristen for å søke om patentering er før utløpet av prosjektperioden (inntil 10 år fra tidspunktet for når endelig tillatelse er gitt) og før eventuell konvertering av utviklingstillatelsene.

7. Særlig om miljø

Akvakultur vil etter sin art innebære en påvirkning av miljøet. Tillatelse til akvakultur innebærer at myndighetene har akseptert en viss påvirkning av det omkringliggende miljø, jf. Ot. prp. nr. 61 (2004-2005) s. 65. Kravet til at akvakultur utøves på en miljømessig forsvarlig måte skal imidlertid medføre at produksjonen ikke på noe tidspunkt fører til vesentlige negative effekter på miljøet, jf. Ot. prp. nr. 61 (2004-2005) s. 64.

Ifølge laksetildelingsforskriften § 23b er formålet med utviklingstillatelser blant annet å «...bidra til å løse en eller flere av miljø- og arealutfordringene som akvakulturnæringen står overfor...». Som gjennomgått under punkt 6.3 har Fiskeridirektoratet lagt til grunn at Havliljen-anlegget kan være noe mer rømmingssikkert enn alminnelige kommersielle akvakulturanlegg og derfor kan gi et bidrag til å løse miljøutfordringene næringen står overfor når det gjelder risiko for rømming av fisk.

Fiskeridirektoratet vurderer at kunnskapsgrunnlaget i saken er tilstrekkelig, jf. naturmangfoldloven § 8.

Direktoratet kan ikke se at det er særlig usikkerhet knyttet til virkningene av dette

² Retningslinjene til § 23b fjerde ledd

prosjektet på naturmiljøet. Direktoratet er derfor kommet til at det beskrevne prosjektet er i samsvar med føre-vår prinsippet, jf. naturmangfoldloven § 9.

Økning i samlet belastning, jf. naturmangfoldloven § 10, er vurdert av Nærings- og fiskeridepartementet i høringsnotat 12. juni 2015 ved innføringen av ordningen:

«Formålet med å etablere ei ordning med utviklingsløyve er å legge til rette for å kunne drive fram løysningar som utviklar næringa vidare, mellom anna løysningar som tek vare på miljøet. Tildeling av slike løyve vil kunne gi auka totalproduksjon, men verknaden av dette vil vere avgrensa i og med at utnytting krev klarert lokalitet. Det er då gjort ei vurdering av bæreevna til den aktuelle lokaliteten av relevante myndigheiter.»

Prinsippet i naturmangfoldloven § 11 om at tiltakshaver betaler og kravet i naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder er hensyntatt gjennom akvakulturloven og tilhørende forskriftsverk. Fiskeridirektoratet har kommet til at tildeling av utviklingstillatelser til Reset er miljømessig forsvarlig, jf. akvakulturloven §§ 6 og 10 og i tråd med tildelingsbestemmelsene for utviklingstillatelser, jf. laksetildelingsforskriften § 23b. Fiskeridirektoratet bemerker at miljøpåvirkningen av akvakulturproduksjon vil være avhengig av anleggets lokalisering. Fiskeridirektoratet har ikke tatt stilling til lokalitetsspesifikke spørsmål. Miljøpåvirkning vil bli vurdert av de relevante myndighetene før eventuell klarering av lokalitet.

8. Særlig om oppfølging

Ifølge retningslinjene for behandling av søknader om utviklingstillatelser skal det føres alminnelig tilsyn i utviklingsfasen. Fiskeridirektoratet vil i tillegg kunne be om ytterligere informasjon og delta som observatør ved forskjellige faser av prosjektet.

9. Klagerett

De delene av vedtaket som ikke er endelig fastsatt i Nærings- og fiskeridepartementets vedtak 11. november 2019 kan påklages, jf. forvaltningsloven § 28, se vedlagt orientering.

Med hilsen

Øyvind Lie
direktør

Anne B. Osland
seksjonssjef

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Nekst AS Magnus Thingnesgate 6905 FLORØ
1

Kopi til:

Nærings- og Fiskeridepartementet Postboks 8090 Dep 0032 OSLO

